

SJVFS 1994:87

Saknr M 21

Utkom från trycket
den 29 juni 1994

**Statens jordbruksverks föreskrifter
om får och getter som används till avel;**

beslutade den 10 juni 1994

Statens jordbruksverk föreskriver, med stöd av 1 § förordningen (1985:343) om kontroll av husdjur m.m.¹, följande.

Definitioner

1 § I dessa föreskrifter förstås med

renrasiga får och getter: får eller getter vars föräldrar samt far- och morföräldrar är införda eller berättigade till införande i en stambok för samma ras och som själva är införda eller berättigade till införande i en sådan stambok,

stambok: varje bok, förteckning eller dataregister som förs antingen av en godkänd stamboksförande förening eller av ett offentligt organ i den berörda medlemsstaten, där renrasiga får och getter är införda eller registrerade med uppgift om deras härstamning,

register: varje bok, förteckning eller dataregister som förs av en avelsorganisation eller stamboksförande förening, där får och getter är registrerade med uppgift om deras härstamning,

avelorganisation: organisation som bedriver avelsvärdering,

stamboks- och registerförande förening: en avelsorganisation eller förening som för stambok för en eller flera får- eller getraser eller register över får och getter,

härstamningsbevis: en handling som beskriver härstamning och identitet på renrasiga får, getter samt ägg, sperma och embryon av dessa, samt

EES-land: Belgien, Danmark, Finland, Frankrike, Grekland, Holland, Irland, Italien, Luxemburg, Norge, Portugal, Spanien, Storbritannien, Sverige, Tyskland och Österrike.

-----
¹Jfr EES-avtalet bilaga I, avsnitt I och rådets direktiv 89/361/EEG (EGT nr L 153, 6.6.1989, s. 30) m.fl.

Godkännande av avelsorganisationer samt stamboksförande föreningar

2 § Avelsorganisationer och stamboksförande föreningar för får och getter som önskar bli godkända skall ansöka om detta hos Jordbruksverket.

Ansökan skall omfatta uppgifter om

1. namn, adress, organisationsnummer eller motsvarande och telefonnummer,
2. verksamhetens inriktning,
3. regelsamling för verksamheten,
4. ekonomiska och personella resurser, samt
5. djurunderlag.

Avelsorganisation

3 § För att bli godkänd skall avelsorganisationen vara en juridisk person som har stadgar som särskilt fastslår principen om icke-diskriminering av uppfödare, medlemmar eller medlemsorganisationer. Avelsorganisationen skall därutöver kunna visa att den

1. arbetar effektivt. Därvid skall hänsyn tas till vilka ekonomiska och personella resurser och kompetens som den förfogar över samt att regelverket är så utformat att effektiviteten i arbetet främjas. Regler skall finnas för hur resultat som inte uppfyller föreskrivna krav på mät- och registreringsmetoder skall behandlas så att de inte blir officiella. Rutiner skall finnas för hur felaktigheter i avelsarbetets uppläggning och genomförande identifieras och åtgärdas,

2. kan utöva nödvändiga kontroller av registrering och resultat,

3. förfogar över tillräckligt många djur för att kunna genomföra ett avelsprogram eller för att bevara rasen,

4. har regler för hur får och getter identifieras och deras härstamning registreras, samt

5. har en definition av avelsmål och ett system för beräkning av avelsvärde.

4 § Jordbruksverket kan avslå en framställan från en avelsorganisation om att få bedriva avelsvärdering om det finns risk för att ett godkännande av en ny organisation kan äventyra det avelsprogram som bedrivs av en befintlig avelsorganisation.

Stamboksförande förening

5 § För att bli godkänd skall den stamboksförande föreningen vara en juridisk person och ha stadgar som särskilt fastslår principen om icke-diskriminering av uppfödare. Föreningen skall därutöver kunna visa att den

1. arbetar effektivt. Därvid skall hänsyn tas till vilka ekonomiska och personella resurser och kompetens som den förfogar över samt att regelverket är så utformat att effektiviteten i arbetet främjas. Regler skall finnas för hur resultat som inte uppfyller föreskrivna krav på mät- och registreringsmetoder skall behandlas så att de inte blir officiella,

2. har en definition av rasen, rasernas eller den i stamboken ingående populationens särdrag,

3. har regler för hur får och getter skall identifieras och deras härstamning registreras samt har definierade avelsmål,

4. kan utöva nödvändiga kontroller av registrering och resultat,

5. förfogar över tillräckligt många djur för att kunna genomföra ett avelsprogram eller för att bevara rasen,

6. har ett system för hur uppgifter från avelsvärdering kan utnyttjas, samt

7. har en indelning av stamboken i avdelningar om det finns olika krav för införande av får och get i stamboken eller om det finns olika system för klassindelning av de stamboksförda fåren och getterna.

6 § Jordbruksverket kan avslå en framställan från stamboksförande förening om att föra eller upprätta stambok för får eller getter om det redan finns en officiellt godkänd stamboksförande förening för den aktuella rasen och om det finns risk för att ett godkännande av en ny sådan förening kan äventyra rasens bevarande eller påverka det avelsprogram som bedrivs av befintlig avelsorganisation eller förening.

Införande av får och getter i stamböcker

7 § Får och getter som uppfyller kraven för stamboksföring skall på begäran införas i stambok för ifrågavarande ras. Vid införande skall bestämmelserna i 8-10 §§ iakttas.

Införande i stambok

8 § För att få införas i rasens stambok skall fåret eller geten

1. härstamma från föräldrar samt far- och morföräldrar som alla är införda i en stambok för samma ras eller i en stambok för en ras godkänd för korsning,

2. vara identifierad, samt

3. ha en härstamning som är fastställd enligt stambokens regler.

Uppdelning av stamboken i avdelningar

9 § Stamboken får delas upp i flera avdelningar beroende på djurets rastyp och kvalitet. Endast får och getter som uppfyller kraven enligt 8 § kan införas i någon av dessa avdelningar.

Införande av får och getter i stambokens olika avdelningar

10 § Om stamboken omfattar mer än en avdelning skall ett får eller en get, som kommer från ett EES-land och som har speciella egenskaper och särdrag jämfört med får eller getter av samma ras i stamboken i Sverige, införas i stamboken i den avdelning som motsvarar dess egenskaper och särdrag.

Införande av hondjur i bilaga till stambok

11 § En stamboksförande förening kan besluta att ett hondjur som inte uppfyller kraven i 8 § kan införas i en bilaga till stamboken.

För att detta skall kunna ske skall hondjuret

1. vara identifierat enligt de regler som är fastställda i stamboken,
2. ha bedömts överensstämma med rasens standard, samt

3. uppfylla de minimikrav för rasens särdrag som finns beskrivna i stamboken.

Ett hondjur skall, om mor och mormor är registrerade enligt första stycket och om far, farfar och morfar är införda i stambokens huvudavdelning enligt 8 §, betraktas som ett renrasigt djur och införas i stambokens huvudavdelning.

Kraven i första stycket får variera beroende på om hondjuret tillhör den gällande rasen eller har okänd härstamning eller kommer från ett korsningsprogram som är godkänt av den förening som för stambok eller register.

Införande av handjur i bilaga till stambok

12 § En stamboksförande förening kan besluta att ett handjur som inte uppfyller kraven i 8 § kan införas i en bilaga till stamboken.

För att detta skall kunna ske skall handjuret

1. vara identifierat enligt de regler som är fastställda i stamboken,
2. ha bedömts överensstämma med rasens standard,
3. uppfylla de minimikrav för rasens särdrag som finns beskrivna i

stamboken, samt

4. uppfylla de krav som anges i bilaga 1 till dessa föreskrifter.

13 § Ägare till får och getter har rätt att få dessa införda eller registrerade i aktuell stambok även om ägarna inte är medlemmar i den stamboksförande föreningen. Får eller getter som härstammar från ett icke EES-land får införas eller registreras i en stambok om det kan dokumenteras att fåren eller getterna är införda eller registrerade i en motsvarande stambok som förs av en officiellt godkänd stamboksförande förening i det aktuella landet.

Bestämmelsen i första stycket andra meningen gäller även får och getter som tillkommit genom att sperma, ägg eller embryon från ett icke EES-land har utnyttjats.

Införande av får och getter i register

14 § För att få införas i ett register skall får och getter vara identifierade och deras föräldrar angivna. Får och getter som saknar härstamning får föras in i registret under förutsättning att deras prövningsresultat inte kan komma att användas för avelsvärdering.

Godkännande för avel av får och getter

15 § Alla renrasiga och stamboksförda får och getter skall godkännas för avel om inte annat följer av 16-18 §§. Vid godkännandet skall gällande bestämmelser för djurskydd och smittskydd iakttas.

16 § Renrasiga handjur skall godkännas för seminverksamhet och deras sperma skall godkännas för användning om de genomgått avelsvärdering enligt 22-28 §§.

17 § Renrasiga handjur skall godkännas för prövning och deras sperma skall godkännas för användning i sådan kvantitet som krävs för att prövning och avelsvärdering skall kunna genomföras.

18 § Renrasiga hondjur samt deras ägg och embryon skall godkännas för användning.

Härstamningsbevis, identitetshandling

19 § För renrasiga får och getter samt för deras sperma, ägg och embryon, som används till avel och är avsedda för handel mellan EES-länder, skall följande uppgifter finnas i härstamningsbeviset enligt bilagorna 2 - 5:

1. Utfärdande organisation,
2. stambokens namn,
3. registreringsnummer i stamboken,
4. datum för utfärdande,
5. identifieringsmetod,
6. identitet, ras och kön,
7. uppfödare, namn och adress,
8. ägare, namn och adress,
9. härstamning med uppgifter om far, mor, farföräldrar och morföräldrar med respektive stamboksnummer, samt
10. resultat från individprövning och beräkning av avelsvärdet för djuret självt samt för dess föräldrar och mor- och farföräldrar.

20 § En stamboksförande förening eller avelsorganisation skall på begäran ta fram härstamningsbevis och identitetshandling för får och getter som är upptagna i stamboken. Identitetshandling för får och getter skall innehålla de uppgifter som anges i 19 §.

En stamboksförande förening eller avelsorganisation har vid varje tillfälle rätt att utföra kontroll av djur för vilka härstamningsbevis, identitetshandling eller intyg begärts.

Metoder för avelsvärdering

21 § Avelsvärdet för får och getter skall beräknas enligt någon av de metoder som beskrivs i 22-28 §§ eller genom en kombination av dessa. De metoder som används skall vara accepterade enligt vedertagna vetenskapliga principer.

Individprovning i besättning

22 § Individprovning kan utföras i besättning, förutsatt att avelsvärdet beräknas vid provningsperiodens slut. Följande upplysningar skall anges:

1. Namnet på den avelsorganisation som ansvarar för provningen och är ansvarig för att beräkna och offentliggöra resultat,
2. provningens utformning, samt
3. vilka mätegenskaper som registreras, t.ex. levande vikt, foderutnyttjande, exteriör, mjölkproduktion, mjölkens sammansättning, pälsproduktion och ullproduktion.

Individprovning på station

23 § Vid provning på station skall, förutom uppgifterna i 22 §, också följande uppgifter anges:

1. Villkor för insättande av djur på stationen då det gäller åldersgräns, levande vikt på unga djur vid provningens början och antalet djur som prövas,
2. provningsperiodens längd eller djurens slutvikt, samt
3. utfodringsplan och utfodringsystem.

Kontroll av mjölkproduktion

24 § Vid provning av får och getter för mjölkproduktion skall, förutom de uppgifter som angivits i 22 §, ingå uppgift om de egenskaper som skall registreras, t.ex. mjölkavkastning, mjölksammansättning eller andra uppgifter av betydelse, varvid de normer som fastställts av Internationella kommittén för kontroll av husdjur (ICAR) skall följas. Uppgifterna om mjölkavkastning som används vid beräkningen av avelsvärdet hos hondjur skall avse en tidsperiod som överensstämmer med den norm som fastställts av ICAR och korrigeras för miljöfaktorer av betydelse.

Avkomme- eller syskonprovning

25 § Vid prövning av avkomma eller släktingar i sidled skall

1. namnet uppges på den avelsorganisation som ansvarar för prövningen och är ansvarig för att beräkna och offentliggöra resultat, samt

2. avelsdjurets avelsvärde beräknas genom värdering av egenskaperna hos ett lämpligt antal avkommor och, om det är lämpligt, släktingar i sidled vad gäller sådana egenskaper som anges i 26-28 §§.

26 § Vid värdering av köttproduktion gäller att prövningsmetoden skall beskrivas och att avkomman eller släktingarna i sidled inte får vara selektivt behandlade.

Nedanstående metoder får förekomma.

1. Central prövning på en station för prövning av avkomma eller släktingar i sidled.

2. Planerad prövning av avkomma eller släktingar i sidled i en eller flera besättningar. Avkomman eller släktingarna i sidled i en besättning skall vara så spridda i besättningarna att en rättvis jämförelse mellan avelsdjuren kan göras.

3. Insamlade data från identifierade slaktkroppar från avkommor eller släktingar i sidled.

27 § Vid värdering av mjölkproduktion gäller att

1. prövningsmetoden skall beskrivas,

2. hondjuren inte får vara selektivt behandlade,

3. mjölkavkastning och mjölkens sammansättning skall ingå vid beräkning av avelsvärdet,

4. avkomman eller släktingarna skall vara slumpmässigt utvalda. Alla uppgifter av betydelse skall användas vid avelsvärderingen av avelsdjuren. Påverkan från annat än ärftliga faktorer skall elimineras på lämpligt sätt vid beräkningen av avelsvärdet, samt att

5. de egenskaper som registreras skall uppges, t.ex. tillväxt, foderomvandlingsförmåga, slaktkropps kvalitet, mjölkavkastning, mjölk-sammansättning, reproduktionsegenskaper, fruktsamhet, antal födda lamm eller killingar, livskraft hos avkomman eller släktingar i sidled samt andra uppgifter av betydelse.

28 § Vid värdering av päls- och ullkvalitet gäller att

1. prövningsmetoden skall beskrivas,

2. avkomman eller släktingarna i sidled inte får vara selektivt behandlade,

3. avkomman eller släktingarna skall vara slumpmässigt utvalda. Alla uppgifter av betydelse skall användas vid avelsvärdering av avelsdjuren. Påverkan från annat än ärftliga faktorer skall elimineras på lämpligt sätt vid beräkningen av avelsvärdet, samt att

4. de egenskaper som registreras skall uppges.

Övriga bestämmelser

29 § Godkända avelsorganisationer och stamboksförande föreningar får inte kräva förhöjd avgift för införande av får eller getter i en stambok om de redan är införda eller registrerade i en stambok som förs av en godkänd stamboksförande förening i ett annat EES-land.

Sådan förhöjd avgift som nämns i första stycket får inte heller tas ut från person som inte är medlem i den stamboksförande föreningen.

30 § Godkända avelsorganisationer eller stamboksförande föreningar skall ställa samtliga uppgifter som är betydelsefulla för prövningen och prövningsresultatet enligt 22-28 §§ till Jordbruksverkets förfogande.

De slutresultat som kommer fram vid prövning enligt 22-28 §§ skall vara offentligt tillgängliga.

31 § Jordbruksverket kan återkalla godkännande enligt 3 och 5 §§ för avelsorganisation eller stamboksförande förening som inte följer bestämmelserna i dessa föreskrifter.

32 § Länsstyrelsen utövar tillsyn regionalt över verksamheten enligt dessa föreskrifter. När övervakning ger anledning till anmärkning, skall länsstyrelsen underrätta avelsorganisationen eller stamboksförande förening och Jordbruksverket samt föreslå åtgärder.

33 § För förrättningsman som beslutar i frågor om avelsvärdering skall bestämmelserna om jäv i förvaltningslagen (1986:223) äga motsvarande tillämpning.

34 § Jordbruksverket kan medge undantag från dessa föreskrifter.

Denna författning träder i kraft den 1 juli 1994, då Lantbruksstyrelsens kungörelse (LSFS 1985:38) med föreskrifter om officiell kontroll av får, Statens jordbruksverks föreskrifter (SJVFS 1991:118) om officiell kontroll av mjölkfår samt Lantbruksstyrelsens kungörelse (LSFS 1985:39) med föreskrifter om officiell kontroll av getter skall upphöra att gälla.

Avelsvärdering och får- och getkontroll som bedrivs av huvudman som utsetts enligt nämnda föreskrifter får ske enligt bestämmelserna i dessa föreskrifter till och med den 31 december 1994.

SVANTE ENGLUND

Britta Lundström
(Djurmiljöenheten)

Bilaga 1

Handjuret skall tillhöra en härdig fårras, som normalt inte är avsedd för mjölkproduktion, och som utgör någon av följande raser:

Alacarrena
Appenninica
Bergamasca
Biellesse
Blackface
Campanica
Cheviot
Churra Algarvia
Churra de Terra Quente
Dalesbred
Dartmoor
Derbyshire Gritstone
Exmoor Horn
Eppynt Hill och Beulah Speckled Face
Galega Bragancana
Gallega
Gentile di Puglia
Gotland
Hardwick
Lonk
Merina
Merino Beira Baixa
Merino Branco
Montesina
North Country Cheviot
Ojalada
Resa Aragonesa
Ripollesa
Ronaldsay
Rough Fell
Segurena
Shetland
Soay
Sopravissana
St. Kilda
Swaledale
Talaverana
Welsh Mountain